

RAKKAUDEN ESTEET

Pekka Ervastian esitelmä 7.10.1928

Rakkauden esteet Tolstoin opin mukaan ovat, kuten jo viime kerralla mainitsimme, kolme lajia: synnit, ansat ja uskonnolliset valheet. Ja koska synnit ovat varsinaisia rakkauden esteitä niitä, joita ilman ei olisi ansoja ja uskonnollisia valheita, niin Tolstoi, esittäessään kristinuskoa, ottaa ensimmäiseksi puheekseen juuri nämä synnit. Ja kun me tutustumme Tolstoin oppiin, kun me luemme hänen yksinkertaisen ja loogillisen esityksensä synneistä, silloin meistä melkein tuntuu, kuin kuulisimme jonkun Vanhan Testamentin profeetan jylisevän. Meistä melkein tuntuu, kuin kuulisimme keskiajalla Italiassa, Firenzen kaupungissa, tuon suuren parannus- ja nuhdesaarnaajan Girolamo Savonarolan puhuvan, sillä niin meistä voi ensin tuntua, että Tolstoikin ei ainoastaan moiti, vaan suorastaan ankarasti tuomitsee koko meidän kulttuurielämämme. Niin meistä ensi näkemältä voi tuntua, mutta kun me syvennymme ja perehdymme Tolstoin kristinuskoon, silloin meidän täytyy tunnustaa, että hänen parannussaarnaansakin tulee aivan toinen sävy, ei siitä silloin kuulu moitteen eikä tuomion sanaa, vaan ainoastaan neuvon ja kehoituksen. Hän säälii, hän rakastaa, hän näkee totuuden ja hän tahtoisii, että mekin, jotka kuulemme hänen sanojaan, näkisimme totuuden. Ja koko hänen saarnansa muuttaa luontonsa, se muuttuu rakkauden saarnaksi, se muuttuu vaan kertomukseksi siitä, kuinka ihmeellinen ja suurenmoinen on se rakkaus, mikä vallitsee tässä meidänkin kosmoksessamme ja mikä piilee ihmiskunnan takana. Jokainen ihminen on kutsuttu tulemaan osalliseksi siitä rakkauden merestä, jossa me kaikki vaellamme. Rakkaus ei missään puutu, rakkaus, jota me nimitämme Jumalaksi, on niinkuin aurinko, aina tuolla taivaalla, aina loistamassa, aina paistamassa, pilvet vaan estävät aurinkoa näkymästä. Sillä tavalla ihmiskunnassakin on. Ihmiskunnan sielunelämässä on

kaikenlaisia pilviä, jotka estävät rakkautta tunkeutumasta näkyviin, vaikuttamasta ja elämästä. Mutta jos nuo pilvet poistetaan, jos yksilö poistaa omasta sielustaan pilvet, jotka estävät aurinkoa loistamasta, silloin aurinko koko loistossaan on siellä lämmittämässä, kirkkaana ja valaisevana.

Sentähden Tolstoi ei käytäkään sanaa synti minkäänlaisessa teologisessa, tai dogmaattisessa mielessä, ei ollenkaan semmoisessa merkityksessä, johon olemme tottuneet kristikunnassa, tässä kirkollisessa uskossa. Mehän olemme tottuneet antamaan tuolle sanalle hieman vaikean ja pahan merkityksen, meistä tuntuu, kuin synti olisi itsessään jotain pahaa, tai kuin se olisi jonkun persoonallisen tahdon rikkomusta, niin että tuo luoja, taivaallinen Isä, joksi myös voimme sitä nimittää, mutta joka silloin tarkoittaa jotain persoonallista olentoa, saattaa muuttua ja vihatakin ihmisiä; tuo synti on silloin rikos hänen personallista tahtoaan vastaan. Teologisesti aivan selitetään, että Jumala on vanhurskas ja juuri vanhurskaudessaan hän vihaa syntiä, eikä ainoastaan syntiä, vaan syntisiä olentoja. Hänen vanhurskautensa sen vaatii, sentähden on ikuinen kadotus olemassa, ja ainoastaan Jumalan poika on välittäjänä pelastanut ihmiskunnan ikuisesta kadotuksesta, jos ottaa Jumalan armon vastaan. Meidän käsityksemme mukaan synti on itsessään hyvin pahaa, itsessään tuomittava. Ja jos me lähdemme Tolstoin esitystä synnistä lukemaan, niin meistäkin, koska meillä on jäljellä tuo vanha teologinen käsitys synnistä tuntuu, että tämä on jokseenkin toivotonta, me ihmiset olemme niin huonoja, että elämä on sangen toivoton. Mutta kun saamme tietää ja ymmärtää, mitä Tolstoi itse tarkoittaa synnillä, silloin saamme toisen käsityksen koko elämästä ja omasta huonoudestamme, sillä Tolstoi sanoo nimenomaan, että synti on juuri se, mikä estää meitä rakastamasta ja olemasta onnellisia autuaita, niinkuin meidän elämämme tarkoittaa ja Jumalan tahto on. Elämän tahto, niinkuin viime kerralla puhuimme, on että me ihmiset kaikki olisimme täysin onnellisia, ja tämä onni ei silloin ole personallista laatua, ei se ole

kenenkään yksityistä onnea, vaan se on kaikkien onni. Jumalallahan on pyrkimys kaikkien onneen, se rakkaus meidän sisässämme, joka ei tunne mitään muuta onnea, kuin sen, että näkee toiset onnellisina. Rakkaushan on sitä, sen tiedämme omasta pienestä kokemuksestamme, meidän rakkautemme pyrkimys on siinä, että teemme sen onnelliseksi, jota rakastamme, meillä ei ole rauhaa, jos me näemme hänet onnettomana, ennenkuin olemme saaneet hänet taas onnelliseksi. Niin se on, kun Jumala rakastaa, Jumala, joka on tuo suuri onnen tahto meidän sisässämme. Jumala on rakkaus, joka tahtoo nähdä meidät kaikki onnellisina, ja siis Jumala meissä on tuo rakkaus kaikkia kohtaan. Ja se on iankaikkinen onni.

Kun tällä tavalla ymmärrämme syntiä, niin Tolstoi selittää, että synti on juuri ne vaikeimmat esteet, jotka estävät rakkauden aurinkoa paistamasta meidän sieluamme, silloin myös ymmärrämme, ettei ole kysymys oikeastaan siitä, että ihmisen täytyisi välttämättä nyt heti paikalla luopua synneistään, tai parantua, ei kysymys ole siitä, että tuolla on äärettömän ankara tuomari, joka huutaa meille: „Voi teitä, jollette tee parannusta.” Vaan kysymys on siitä, että Jumala, itse elämä sanoo meille: „Jos te tahdotte olla onnellisia, jos tahdotte ratkaista elämän arvoituksen, jos tahdotte saavuttaa iankaikkisen elämän, silloin rakastakaa, luopukaa synneistä. Te saatte muuten niissä olla.” Maailmahan on seisonut tuhansia, miljoonia vuosia ja ihmiskunta on ollut miljoonia vuosia ja yhä se elää, eikä se yhtäkkiä muuta elämäänsä, ei tule synnittömäksi, vaikka olisi kuinka paljon ankaria profeettoja, jotka jylisisivät ja saarnaisivat. Ihmiskunta ei välitä heidän puheistaan, se elää omaa elämäänsä ja se on luonnollista, ihmiskunta elää evolutioelämäänsä, riippumatta mistään kuunnellen ainoastaan sisäisten vaistojen ääntä, kunnes jotkut yksilöt silloin tällöin kuuntelevat Jumalan ääntä ja ymmärtävät, että kysymys on ainoastaan siitä, tahdotko sinä itse tulla onnelliseksi. Jos ihminen on aivan tyytyväinen elämelliseen elämään tai personallisen onnen tavoitteluun, jossa hän on milloin

vuoren huipulla onnessa, milloin laaksossa onnettomuudessa, niin ei Jumala häntä pakoi, hän saa elää, eikä iankaikkista kadotusta ole olemassa; ihminen saa syntyä uudestaan. Tolstoikin kyllä puhuu jälleensyntymisestä, hän sanoo: „Se minä, joka on tässä muodossa, on ollut jossakin olomuodossa ennen ja tulee tämänkin jälkeen olemaan.” Hän siis uskoo jatkuvaiseen elämään. Pääasia on se, että totuus, jumalallinen rakkaus, iankaikkinen elämä on niin kallis asia, niin pyhä ja korkea, ettei sitä kenellekään tyrkytetä, vaan ihminen käy koulua täällä maan päällä oppiakseen ikävöimän totuutta, Jumalaa, iankaikkista elämää. Se on vapaaehtoista, luonnollista, se tulee itsestään ja ihminen saa itse valita, hän tulee itse semmoiseen kohtaan, että hän ymmärtää: parempi ja kalliimpi on sittenkin tuo helmi, joka on kätkeyty minulta, kuin kaikki tämä muu. Ja kun ihminen väsyvä kaikkeen tähän onnen tavoitteluun, joka ei vie häntä pysyväiseen onneen, silloin hän on kelvollinen astumaan sille tielle, joka vie hänet Jumalan luo, totuuden tietoon ja iankaikkiseen elämään. Sentähden muistakaa, kun Tolstoi puhuu synnistä, hän puhuu silloin neuvoen, hän ottaa kiinni meidän kaikista vaistoistamme ja ravistelee niitä.

Syntejä on Tolstoin mukaan, kuten viime kerralla mainittiin, kuusi ja ensimmäinen niistä on aistillisuuden synty. Mitä Tolstoi tällä tarkoittaa? Hän sanoo näin: „Jokainen ihminen, pysyäkseen hengissä tämän maan päällä on pakotettu syömään, juomaan, suojaamana itseään vaatteilla ja asumaan suojissa, jotka suojaavat hänet kylmältä ja myrkyiltä.” Tämä on luonnollista, ja jos ihminen olisi paljas eläin, joka ei voisi mitään ajatella, hän tyydyttäisi näitä luonnollisia tarpeitaan ja olisi onnellinen, kun saisi ne tyydytetyksi. Mutta ihmisessä on järki, joka ajattelee, ihminen tekee huomioita. Kun hän syö hän huomaa, että jotkut ravintoaineet ovat hänelle mieluisia, maukkaita, ja kun hän pukeutuu, niin hän ei pukeudu ainoastaan, niinkuin eläimen kannalla ollen, ajatellen, että pitäisi olla suojaa kylmältä, vaan hän ajattelee, että puku voi olla kauniimpi tai rumempi, ja kun

hän asuu suojissa, hän ei ajattele ainoastaan, että saa suojaa, vaan hän rakentaa asuinsijat, jotka ovat kauniit ja mukavat, jokin hänessä vaatii sitä, hänelle paljastuu totuus, että aistillisessa elämässä kaikki aistilliset seikat voivat tuottaa ihmiselle mielihyvää ja nautintoa. Ja kun ihminen on päässyt tähän huomioon, silloin ei ole enää rajaa, sitten hän menee vaan eteenpäin. Ja hänen syntinsä luonnollisessa muodossa on silloin sitä, että hän kiinnittää huomionsa juuri näihin nautintoasioihin ja pyrkii uudestaan nauttimaan ruuasta, juomasta, asunnosta ja vaatteista. Se on hänelle luonnollinen, aistillinen vaisto. Ja Tolstoi sanoo, että kun me ihmiset sitten elämme yhteiskunnissa ja olemme tottuneet määrättyihin tapoihin, niin synnit muuttuvat meille traditionillisiksi, perinnöllisiksi, sosiaalisiksi, niin että me jo synnymme semmoisiin oloihin, joissa me voimme tyydyttää nautinnonhaluamme, joissa opimme pienestä pitäen pukeutumaan kauniisti, panemaan arvoa sille, että asuntomme on mukava, kaunis j.n.e. ja silloin on meidän sosiaalinen syntimme se, että kun heräämme ymmärtämään tämän, emme siitä kumminkaan luovu. Tolstoi sanoo, että me ihmiset, jotka eivät herää näkemään, että Jumala on rakkaus, eivät voi tietoisesti tehdä muuta syntiä, kuin minkä he sisässään tietävät synniksi, ja ihmiset eivät tiedä synniksi luonnollisia asioita, elleivät ole heränneet ikuisen elämän kaipuuseen, elleivät tahdo totuutta, rakkauden Jumalaa. Mutta ne ihmiset, jotka ovat heränneet, voivat tehdä syntiä, ja he tekevät aistillisuuden syntiä sosiaalisesti, traditionalisesti silloin, kun eivät luovu maittavasta ruuasta, juomasta, pukeutumisesta ja asumisesta. Ja sitten se saattaa ihmisessä mennä vieläkin pitemmälle, niinkuin kaikki synti, se menee siihen, että ihminen yksilönä myöskin keinotekoisesti etsii uusia muotoja nautinnolle. Siis ihminen tullakseen personallisena olentona, ruumiillisena, ihmisenä, onnelliseksi, keksii uusia ruuan ja ravinnon muotoja, uusia juomia, jotka antavat hänelle nautintoja, uusia tapoja pukeutua, yhä komeampia asuntoja jne. Sillä tavalla ihminen personallisesti keinotekoisesti tekee vielä syntiä, kun hän tietten

tahtoen lisää personallisen onnen mahdollisuuksia. – Onhan erittäin opettavaista tutustua näihin näkökantoihin, ja jos emme ennen ole sitä tehneet, on opettavaista milloin tahansa niihin tutustua.

Seuraava synti on Tolstoin luettelossa laiskuuden synti. Tämäkin saa alkunsa jostain aivan luonnollisesta seikasta. Ihminen on täällä maan päällä pakotettu tekemään työtä, hän ei tule täällä muuten toimeen; hänen täytyy viljellä maata, metsästää, kalastaa, hankkia vaatteet ja asunto, kaikki vaatii hänen puoleltaan työtä. Mutta hän ei yhtämittä voi tehdä työtä, lepo on hänelle välttämätön ja lepo on suloinen työn jälkeen. Luonnollinen ihminen tekee työtä ja lepää sen jälkeen. Mutta kun ihmisen järki kehittyy, hän alkaa ajatella asioita ja hän tulee semmoiseen johtopäätökseen – väärin kyllä – että lepo tuottaa hänelle suurempaa onnea, nautintoa, kuin työ. Hän ajattelee, että hänen elämänsä kuuluu, että hän saisi levätä enemmän ja enemmän, vaikka sitten koko elämä olisi yhtä lepoa, yhtä laiskottelua, sillä lepo ei ole lepoa, ellei sen edellä olisi käynyt työ. Ilman työtä ei lepo tuota nautintoa. Mutta ihminen keksii ja keksii keinoja, millä hän pääsisi suurempaan lepoon – ja sekin tuottaa hänelle vähän onnea. Ja ihminen on alusta lähtien, mikäli hänessä on ollut enemmän järkeä kuin toisissa, koettanut käyttää toisten palvelusta hyväkseen että itse olisi päässyt lepoon, olemaan työtä tekemättä. Sentähden me näemme, sanoo Tolstoi, kuinka aina yhteiskunnissa on ollut niin, että ihmisiä on ollut kuin eri luokissa, joissa toiset pyrkivät elämään toisten työstä. Tolstoi katselee tuommoisella objektiivisella ulkonaisella tavalla elämän ilmiöitä ja esittää niitä tällä tavalla. Me emme näissä Tolstoin opin esittämisissä tahdo arvostella mitään, emme lausua omia mielipiteitämme – myöhemmin sitten arvostelemme – vaan nyt tahdomme tutustua hänen näkökantoihinsa, sillä jollemme niitä ymmärrä, emme myös osaa arvostella. Sen tähden ymmärrämme niitä hyvin Tolstoin tätäkin näkökantaa, että lepo vie laiskuuteen, jos ei ole työtä. Ja se on Tolstoin mielestä laiskuuden syntiä, joka

näkyä kaikissa yhteiskunnissa, missä osa ihmisiä ei tee työtä. Venäjällä niitä kai oli hyvin paljon yläluokissa. Ja tässäkin on huomattavissa synnin kolme eri muotoa: se on osaksi luonnollista, kun se vielä meitä viehättää koettaessamme järjestää, niin että meillä on vähemmän työtä, ja sillä on sosiaalinen muotonsa, kun me synnymme yläluokkiin, jossa emme ole pakotetut työtä tekemään saamme palvelusta toisilta, me emme itse laita vuodettamme, emme lämmitä huonetta, emme valmista ruokaa, palvelijat tekevät kaiken. Ja kun emme siitä luovu, kun olemme nähneet totuuden, silloin se on traditionallista, sosiaalista syntiä, ja keinotekoista syntiä teemme, kun keksimme uusia keinoja, millä voimme enemmän vapautua tehtävistämme ja panna tuhannet palvelijat meidän edestämme kaikki tekemään.

Kolmas synti on Tolstoin luettelossa ahneuden synti. Tolstoi sanoo, että meille ihmisille, tullaksemme toimeen tässä elämässä maan päällä, on aina välttämätöntä syödä ja pukeutua ja olla asunnossa suojassa. Mutta kun järki, ajatuselämä ihmisessä kehittyä, niin hän ajattelee näin: mutta huomenna ja ylihuomenna minä myöskin elän, mitä minä siis silloin syön ja miten tulen toimeen ensi viikon aikana? Ja sitten hän pitkittää sitä aikaa vuodeksi, koko elämäksi, hänen pitää turvata elämänsä eteen päin. Hänen pitää järjestää niin, että hänellä on erikoinen aitta, jossa on hirmuisen paljon ruokaa, että hän voi ajatella: huomennakin on leipää. Ja tämä on ahneutta, se vie ahneuden syntiin, kun ihminen ajattelee tuolla tavalla eteenpäin, hänen järkensä häntä vaatii siihen. Se tulee hänelle synniksi silloin, kun ihminen ajattelee: „Tämä on minua ja perhettäni varten, vaikka tuolla toinen kuolee nälkään, ei se minua liikuta. Miksei hän myös ole koonnut aittoihin?” Sillä tavalla se tulee ahneuden synniksi, sillä eihän ole sanottu, vaikka minä huomenna kuolisin ja perheeni voi myös kuolla ja silloin varmasti surisin, jollen olisi auttanut jotain tarvitsevaa perhettä. Se ahneuden synti vie siihen, että ihminen ikään kuin varastaa sitä yhteistä hyvää, mikä kuuluu kaikille. Jos me olisimme kaikki semmoisia ihmisiä, että aina

tahtoisimme elää Jumalan tahdon mukaan, ei meiltä mitään koskaan puuttuisi, sillä meidän työmme täällä saisi niin paljon kaikkea aikaan, että sitä riittäisi kaikille, jollei meillä vaan olisi tuota ahneuden syntiä. Ja sosiaalisessa traditionalisessa muodossa se on siinä, että kun olemme syntyneet ja kasvaneet semmoisessa oloissa, että meillä on elämä turvattu eteenpäin, niin me elämme siinä, emmekä ajattele ihmiskunnan yhteistä kohtaloa. Jos olemme syntyneet mahdottoman rikkaina, me teemme ahneuden syntiä, ellemme niistä rikkauksista luovu. Me tiedämme että rikkauksista voi luopua monella tavalla, mutta tämä sääntö pitää paikkansa. Ja tämä ahneuden synti käy persoonalliseksi, keinoiseksi, kun panemme koko huomiomme ja tarmomme siihen, että tulemme vielä rikkaammaksi, ja yhä enemmän saamme tavaraa kokoon ja rahaa pankkiin.

Neljäs synti on ambitioni-, eli niinkuin Tolstoi selittää, kunnian- ja vallanhimon synti, ja se johtuu myös luonnollisista seikoista. Juuri sentähden, että meillä on aivan välttämättömiä tarpeita maan päällä eläessämme, meidän elämämme täällä muodostuu jonkun verran taisteluksi, se on taistelua olemassaolosta sekä luonnonvoimia että luontoa vastaan, eläimiä ja ihmisiä vastaan, se on kilpailua. Ja eläimellisessä maailmassa me huomaamme, kuinka se on taistelua olemassaolosta, mutta se siellä käy luonnollisesti, eläimistä ei kukaan harkitse sen enempää, mutta ihminen, joka on tullut järkeväksi olennoiksi, sanoo näin: „Elämä on kilpailua; minun onneni on siinä, että olen hyvä taistelussa, kilpailussa pääsen etualalle.” Ihmiseen tulee kunnian- ja vallanhimo, joka ensin aivan luonnollisena, mutta on syntiä silloin kun ihminen on herännyt tietoisuuteen elämän tarkoituksesta. Se on syntiä, jos ihminen vielä silloin ajattelee, että elämä on taistelua ja pitää sitä olla. Mutta tämä synti on muodostunut sosiaaliseksi ja traditionalliseksi, sillä ihmiset ovat muodostaneet yhteiskunnat semmoisiksi, että niissä on taistelua ja kilpailua. Me synnymme erilaisiin oloihin ja aseisiin yhteiskunnissa ja ajattemme, että me olemme oikeutetut

käskemään niin monta ihmistä, me olemme syntyneet kuninkaiksi valtaistuimille ja sanomme: „Me olemme oikeutetut hallitsemaan ja käskemään kaikkia näitä ihmisiä, heidän pitää totella meitä.” Ja voimme ajatella niinkin, että koska elämä on taistelua ja kilpailua, meidän täytyy yksilöinä tai kansoina anastaa itsellemme tämän maailman hyvyttä toisilta, ja voimme tulla ryöväreiksi, sotaherroiksi ja lähteä anastamaan toisten kansojen omaisuutta ja polkemaan toisia kansoja. Tämä kaikki on syntiä, jos emme siitä luovu; meidän täytyy luopua näistä asemista, me emme voi olla kuninkaina ja sotaheroina, me emme voi olla semmoisisissa asemissa, että meillä on valtaa ihmisten yli. Meidän täytyy luopua siitä, jos emme tahdo tehdä kunnian- ja vallanhimon syntiä. Ja se kolmas muoto, persoonallinen, keinotekoinen, on vielä siinä että me järjellämme, ajatuksellamme harjoitamme itseämme siihen, että keksisimme keinoja, millä voimme lisätä kunniaa ja valtaa, sen sijaan, että luopuisimme siitä.

Sitten viides synti on Tolstoin luettelossa sukupuolinen synti. Tolstoi sanoo, että tämä sukupuolinen synti eroaa niistä neljästä edellisestä sangen huomattavassa kohdassa. Nuo edelliset neljä perustuivat aina johonkin luonnolliseen asiaan, josta ei voi kokonaan luopua, sillä ihminen ei voi olla syömättä, ei voi olla lepäämättä ja työtä tekemättä, ei hän voi olla luonnollisella tavalla ajattelema vähän eteenpäin, hän ei voi olla jonkun verran taistelematta ja kilpailematta, hän on kuin pakotettu siihen, hän voi ainoastaan pyrkiä niin pieneen määrän kuin mahdollista, näissä edellisissä synneissä, mutta sukupuolinen synti on siinä merkityksessä erilainen, että ihmisille ei ole mikään välttämättömyys siihen alistua, hän voi kerrassaan vapautua siitä, se ei ole elämän välttämättömyys. Mehän tavallisesti käsitämme niin, että ihmisen sukupuolielämä on suvun jatkamiseksi, ja niinhän se on, sanoo Tolstoi, mutta ihminen voi, kumma kyllä olla jatkamatta sukua, hän voi luopua sukupuolisesta elämästä, eikä se saa mitään pahaa aikaan, niinkuin kävisi, jos hän olisi esim. syömättä, jolloin hän kuolisi. Ei tule mitään pahaa, jos on

luopunut sukupuolielämästä, päinvastoin voi se lisätä hänen voimiaan. Ja sentähden meidän täytyy tehdä ero kahdenlaisista ihmisistä: on niitä, jotka kokonaan kieltäytyvät sukupuolielämästä, ovat asettaneet itselleen semmoisen ihanteen, että ovat täydellisesti puhtaat. Puhdas ei ole tässä hyvä sana, parempi on „täydellinen kieltäytyminen”, ehkä ruotsiksi kyskhet, mutta ehkei sekään ole kaunis sana, puhdas tuo semmoisen vivahduksen, etteivät ne ihmiset voi olla puhtaita, jotka jatkavat sukua, sillä eihän se niin ole, puhdas voi olla kummassakin tapauksessa. Mutta kokonaan pidättäytyminen on toisilla ihanteena. Tolstoi sanoo, että ihminen, joka tuntee kutsumuksen ainoastaan elää Jumalan valtakunnan puolesta kieltäytyy kokonaan sukupuolielämästä, mutta taas ne ihmiset, jotka käsittävät, että sukupuolielämä on heillä sitä varten, että he jatkaisivat sukua, he silloin omaksuvat tällaisen toisenlaisen ihanteen, sen, että he eivät tahdo, että ihmiskunnalta menisi mahdollisuus pyrkiä siihen Jumalan valtakunnan täydellisyyteen, johon he nyt eivät tunne kutsumusta, vaan että ihmiskunta yhä jatkuisi ja eläisi, niin että heidän lapsensa voisivat mahdollisesti pyrkiä siihen, mihin heidän vanhempansa eivät kykene.

Tämä on hieno ja korkea psykologinen ero: ne ihmiset, jotka kieltäytyvät, kun ovat ymmärtäneet elämän tarkoituksen kokonaan kieltäytyä, jotta voisivat palvella rakkautta ja taas ne ihmiset, jotka eivät välittömästi kykene palvelemaan rakkautta, vaan välillisesti sillä tavalla, että jatkavat sukua, että heidän lapsensa kykenisivät siihen, mihin he eivät ole kyenneet. Tämäkin on hyvin kauniisti ajateltu, ei ainoastaan runollisesti, vaan todella syvästi tästä ihmiskunnan pulmallisesta kysymyksestä. Sentähden tämä sukupuolinen synti on hieman erilainen eri ihmisillä. Ensin tuo luonnollinen sukupuolinen synti, sanoo Tolstoi, on sille, joka on asettanut ihanteekseen elää kokonaan taivasten valtakunnalle, se, että hän lankeaa siittämään ja synnyttämään lapsia. Se tulee synniksi, jos se uudistuu. Ja taas sille ihmiselle, joka tahtoo jatkaa sukua on luonnollinen synti,

sukupuolinen synty, silloin se, että hän, niinkuin Tolstoi sanoo, lankeaa sukupuolielämään ilman, että tarkoittaa jatkaa sukua. Hänen pitää siis siitä luopua, niinkuin toisen pitää luopua kokonaan. Ja taas tämän sukupuolisen synnin sosiaalinen, eli traditionallinen muoto on siinä, että jos ihminen elää avioliitossa ja siinä sitten herää uuteen suureen rakkauden elämään, tahtoen elää kokonaan rakkaudelle välittömästi ja olla Jumalan valtakunnan palveluksessa, silloin hänen luonnollinen syntinsä olisi, että hän vielä jatkaisi aviollista elämäänsä, eikä siitä luopuisi. Taas personallinen, keinotekoinen synty olisi sille, joka tahtois elää kokonaan Jumalan valtakunnan puolesta, se, että hän asettaisi sukupuolielämän nautinnoksi, hän nauttisi siitä, niin että hän itse asiassa etsisi jotain aviollista elämää. Ja persoonallinen, keinotekoinen synty sille ihmisille, jonka ihanne on suvun jatkaminen, olisi siinä, että hän niinikään etsisi nautintoa sukupuolielämästä ja sen välityksellä, eikä ajattelisi suvun jatkamista vaan aivan tietten tahtoen etsisi nautintoa suvun jatkamisen ulkopuolella, vieläpä oman perheensä ulkopuolella ja kaikenlaisissa paheissa.

Sitten Tolstoi tulee kuudenteen syntiin, jota hän nimittää päihtymisen synniksi, humaltumisen, hurmioitumisen synniksi. Ja hän sanoo, että se on erilainen kuin toiset synnit, sentähden, että jos nuo viisi edellistä syntiä eivät vaikuta erikoisesti ihmisen ajatukseen ja järkeen eivät suoranaisesti, vaikka kyllä välillisesti, jos ihminen turmelee terveytensä, niin tämä kuudes on omiansa vaikuttamaan juuri ihmisen järkeen ja ajatukseen, sekä ruumiilliseen terveyteen, että sielulliseen, mentaaliseen. Sentähden Tolstoi sanoo, että jos tahtoo synnistä irtautua, pitää siitä synnistä aloittaa. Tämä kuudes synty on siinä, että ihminen tekee sen huomion, että erikoiset juomat tai ruuat, erikoiset liikkeet, tanssit, voimistelu, juhlararssit, musiikki, vaikuttavat häneen kiihoittavasti, ne kiihoittavat sekä hänen ruumiillisia voimiaan, että ajatusta ja järkeä. Nythän elämä on täynnä tällaista kiihotusta, sentähden se on jonkun verran luonnollista, kaikki,

mikä elämässä tapahtuu, voi kiihoittaa meidän voimiamme, vaarat voivat kiihoittaa voimia ja järkeä, mutta kun ihminen ajattelee, hän tekee tämän huomion ja sanoo itselleen: „Minun pitää etsiä kiihoituksia, tahdon sillä tavalla lisätä voimia ja älyä.” Ja silloin syntyy tämä päihtymisen synty. Hän etsii semmoisia juomia, jotka häntä stimuloivat, tai liikkeitä, tansseja, musiikkia, kuvien katselemista jne. Hän etsii niitä tunteakseen enemmän elämän voimaa ja tunteakseen, kuinka hänen järkensä raitistuu ja piristyy. Se on päihtymisen syntiä. Ja kun ihminen ei luovu kaikesta siitä, mitä hänelle tarjoutuu näin yhteiselämässä, hän tekee sosiaalista, traditionallista syntiä, ja se tulee hänelle persoonalliseksi synniksi, jos hän pyrkii keksimään uusia keinoja, millä voisi itsensä saattaa hurmiotilaan. Ja tunnettu asia on, sanoo Tolstoi, että kuta enemmän etsimme keinotekoisia hurmiotilaa, sitä enemmän me seuraavalla kerralla vaadimme keinoja, sitä suuremmassa mitassa meidän täytyy käyttää opiumia, hashishia, ja mitä tahansa, ja niin me turmelemme ruumiimme ja teemme itsestämme raunion. Tällä synnillä on turmiolliset vaikutukset.

Synnit ovat juuri niitä, sanoo Tolstoi, jotka estävät meitä elämästä onnellisina. Jos ei olisi näitä syntejä, ei olisi mitään sotia ei väkivallan tekoja, ei pahuutta. Synnit, jotka ovat meillä ihmisillä niin luonnollisia, saattavat elämän onnettomaksi maan päällä. Mutta sentähden, että ne ovat niin meidän veressämme, olemme pakoitettut aikojen aamusta lähtien keksimään puolustuksia niille, koetamme selittää, että ne ovat aivan välttämättömiä meidän henkiselle elämällemme, ei ainoastaan onnelle. Ja sentähden me olemme keksineet viettelyksiä, ansoja, joista Jeesus sanoo: „Niiden täytyy tulla maailmaan, mutta voi niitä, joiden kautta ne tulevat.” Ja ne ovat semmoisia, joilla me puolustamme syntejämme. Ja uskonnollinen valhe, sanoo Tolstoi, on kaiken takana, kaikkea puolustamassa.

* * *